

Dokument s plenarne sjednice

B9-0533/2021

19.10.2021

PRIJEDLOG REZOLUCIJE

podnesen slijedom izjava Vijeća i Komisije
u skladu s člankom 132. stavkom 2. Poslovnika
o krizi vladavine prava u Poljskoj i nadređenosti prava EU-a
(2021/2935(RSP))

Gunnar Beck, Jaak Madison, Gerolf Annemans, Laura Huhtasaari, Gilles Lebreton, Jörg Meuthen, Tom Vandendriessche, Harald Vilimsky
u ime Kluba zastupnika ID-a

**Rezolucija Europskog parlamenta o krizi vladavine prava u Poljskoj i nadređenosti prava EU-a
(2021/2935(RSP))**

Europski parlament,

- uzimajući u obzir članak 5. Ugovora o Europskoj uniji (UEU),
- uzimajući u obzir članak 267. Ugovora o funkcioniranju Europske unije (UFEU),
- uzimajući u obzir presudu K 3/21 poljskog Ustavnog suda od 7. listopada 2021. objavljenu u službenom listu Poljske *Dziennik Ustaw* 12. listopada 2021.,
- uzimajući u obzir presudu njemačkog Saveznog ustavnog suda od 5. svibnja 2020., 2 BvR 859/15, 2 BvR 1651/15, 2 BvR 2006/15, 2 BvR 980/16,
- uzimajući u obzir Odluku br. 2004-505 DC od 19. studenoga 2004. francuskog Ustavnog vijeća,
- uzimajući u obzir predmete C-6/64, *Costa/Ente Nazionale per L'Energia Elettrica (E.N.E.L.)*¹, C-106/77, *Simmenthal II*² i C-106/89 *Marleasing*³,
- uzimajući u obzir izjavu predsjednice Europske komisije od 8. listopada 2021.,
- uzimajući u obzir izjave Vijeća i Komisije od 19. listopada 2021. o krizi vladavine prava u Poljskoj i nadređenosti prava EU-a,
- uzimajući u obzir članak 132. stavak 2. Poslovnika,
 - A. budući da je presudom K 3/21 poljskog Ustavnog suda utvrđeno da odredbe UEU-a nisu u skladu s poljskim Ustavom u nekoliko pogleda; budući da stoga valja postaviti pitanje hijerarhije između prava EU-a i ustavnog prava država članica;
 - B. budući da je posljedično tomu doktrina nadređenosti prava EU-a, čiji su izvor suci i koje nema puni status osnivačkog ugovora, u svakom slučaju ograničena na ona područja prava koja su dodijeljena institucijama EU-a u skladu s člankom 5. UEU-a;
 - C. budući da je Sud Europske unije (Sud) u predmetu *Costa/E.N.E.L.* smatrao da „nacionalne odredbe, bez obzira na to kako su formulirane, ne mogu imati prvenstvo nad pravom koje proizlazi iz Ugovora, koji je autonoman izvor prava, zbog njegove posebne i originalne prirode, a da pri tome to pravo ne izgubi svoj karakter prava Zajednice i da se pri tome ne dovede u pitanje sam pravni temelj Zajednice”;

¹Presuda od 15. srpnja 1964., *Flaminio Costa/E. N.E.L.*, C-6/64, EU:C:1964.

²Presuda od 9. ožujka 1978., *Amministrazione delle Finanze dello Stato/Simmenthal SpA*, C-106/77, EU:C:1978:49.

³Presuda od 13. studenoga 1990., *Marleasing SA/La Comercial Internacional de Alimentation SA*, C-106/89, EU:C:1990:395.

- D. budući da se u članku 5. UEU-a navodi da EU može izvršavati samo one ovlasti koje su mu države članice dodijelile Ugovorima te da sve ovlasti koje nisu tako dodijeljene zadržavaju države članice;
- E. budući da se u članku 267. UFEU-a navodi da je nadležnost Suda ograničena na tumačenje osnivačkih ugovora EU-a i zakonodavstva koje se na temelju njih donosi; budući da Sud Europske unije nema nadležnost za tumačenje pravnih pitanja koja ne potпадaju pod ovlasti dodijeljene člankom 5. UEU-a;
- F. budući da opseg ovlasti EU-a na temelju članka 5. UEU-a određuju države članice, logično je da njihovi sudovi imaju ovlast za definiranje točnog opsega dodijeljenih nadležnosti ondje gdje je jezik osnivačkih ugovora možda dvosmislen ili na drugi način neprecizan; budući da sudovi u državama članicama imaju ovlast za preispitivanje svakog tumačenja Suda Europske unije ako bi se takvim tumačenjem proširile ovlasti EU-a izvan onih koje su mu jasno dodijeljene Ugovorima (sud kao -zakonodavac ili „nagrizanje“ nadležnosti);
- G. budući da njemački Savezni ustavni sud dosljedno ističe nedostatak demokratskog legitimite institucija EU-a obrazlažući to činjenicom da narodi EU-a ne predstavljaju jedan zajednički ili ujedinjeni demos; budući da svaki pojedini narod unutar EU-a doista predstavlja jedan demos zbog povijesti koju dijeli te zbog zajedničke kulture i jezika;
- H. budući da u slučajevima djelomično, ali ne i u potpunosti integriranih pravnih poredaka često nema pretora koji bi presuđivao kada takvi poredci dođu u sukob, kao što je to utvrdio G. W. F. Hegel; budući da se, umjesto toga, takvi sukobi mogu rješavati samo demokratski utvrđenom voljom stranaka;
- I. budući da svako rješavanje pravne nesigurnosti u tekstu kojim se definiraju ovlasti dodijeljenih EU-u mora biti u nadležnosti nacionalnih sudova; budući da svaka dvosmislenost u tekstu mora ići nauštrb EU-a;
- J. budući da je na referendumima Danska odbacila Ugovor iz Maastrichta 1992., Irska Ugovor iz Nice 2001., Francuska i Nizozemska Ustavni ugovor 2005., a Irska Ugovor iz Lisabona 2008.; budući da su na referendumima Danska 2000., a Švedska 2003. odbacile euro, da je Grčka 2015. na referendumu odbacila paket za spašavanje, Danska 2015., također referendumom, odbacila mogućnost sudjelovanja u određenim područjima politika u pravosuđu i unutarnjim poslovima, da je Nizozemska na referendumu 2016. odbacila Sporazum o pridruživanju između EU-a i Ukrajine, a Mađarska referendumom 2016. odbacila uvođenje izbjegličkih kvota; budući da je Ujedinjena Kraljevina na referendumu 2016. odlučila napustiti EU;
- 1. prima na znanje presudu K 3/21 poljskog Ustavnog suda kojom se odbacuje pojam neograničene nadređenosti prava EU-a, posebno u pogledu poljskog ustavnog prava; zabrinut je zbog reakcije predsjednice Komisije na tu odluku, koja je ustrajala u tvrdnji da su „sve presude Suda Europske unije obvezujuće za tijela svih država članica, uključujući nacionalne sude [te da je] pravo EU-a nadređeno nacionalnom pravu, uključujući ustavne odredbe“; podsjeća na to da su i drugi nacionalni sudovi postavljali pitanja u pogledu nadređenosti prava EU-a, uključujući njemački Savezni ustavni sud i francusko Ustavno vijeće;

2. napominje da postoje nadležnosti Unije i nadležnosti država članica; podsjeća na to da su nadležnosti Unije uređene pravom Unije; naglašava da su nadležnosti država članica uređene zakonima pojedinih država članica;
3. naglašava da se Ugovorima potvrđuje da su nadležnosti Unije ograničene; podsjeća da su u skladu s člankom 5. UEU-a granice nadležnosti Unije uređene načelom dodjeljivanja ovlasti; zaključuje da nadležnosti koje nisu dodijeljene Uniji zadržavaju države članice;
4. napominje da navodna nadređenost prava EU-a nije izričito navedena u Ugovorima već samo u njima priloženoj izjavi, u kojoj se opisuje kao prednost (*primacy*), a ne kao nadređenost (*supremacy*), što upućuje na to da je riječ o prepostavci koja se može osporavati, a ne o apsolutnoj hijerarhiji, i koja se u svakom slučaju mora tumačiti u skladu s tekstrom samih odredbi Ugovora;
5. podsjeća na to da je Sud Europske unije u predmetu *Costa/E.N.E.L.* zaključio da je pravo EU-a vrhovno; primjećuje, međutim, da se to, pod pretpostavkom da se prihvati, može primjenjivati samo u područjima u kojima EU ima nadležnost; naglašava da se nadređenost prava EU-a, kako je navedeno u presudi *Costa/E.N.E.L.*, odnosi samo na pravo koje je EU-u dodijeljeno Ugovorima EU-a i stoga samo u područjima nadležnosti EU-a;
6. smatra da je prirodno, s obzirom na to da pravo počiva na jeziku a ne na matematici, da dođe do sukoba oko toga je li neka nadležnost dodijeljena Uniji ili nije jer osnivački ugovori, koji su samo ugovori, nikada ne mogu biti cijeloviti ili lišeni svake nesigurnosti; stoga smatra da postoje područja neizbjegne nejasnoće u pogledu toga je li neko područje uređeno pravom Unije ili pravom pojedinih država članica;
7. podsjeća da je rješavanje sukoba koji proizlaze iz dvosmislenosti zakona i u zakonu zadača sudova; odbacuje tvrdnju EU-a da njegovi sudovi moraju rješavati svaki sukob oko toga je li neka nadležnost dodijeljena EU-u; podsjeća Uniju na to da sve njezine nadležnosti potječu od država članica, koje su neke od svojih nadležnosti ustupile Uniji;
8. ustraje u svojoj tvrdnji da u područjima u kojima postoji dvosmislenost države članice moraju odlučiti o tome jesu li one EU-u dodijelile nadležnosti na temelju sljedećeg: i. riječ je o uobičajenom značenju teksta članka 5. UEU-a i ii. svaka mogućnost sudova EU-a da oni definiraju granice nadležnosti koje ima EU otvara vrata za „nagrivanje” nadležnosti, što nije demokratski legitimizirano odlukama koje je delegirao neki demos;
9. smatra da je u slučaju sporova koji se odnose na ograničenja ovlasti EU-a samo nacionalni sud posljednje instance jurisdikcija koja ispunjava zahtjeve načela demokracije; naglašava da bi se „nagrivanjem” nadležnosti od strane Suda EU-a povrijedio demokratski suverenitet država članica; upozorava da bi se, ako bi EU odlukama svojih sudova usurpirao nadležnosti koje nisu nedvosmisленo dodijeljene Uniji u skladu s ustavnim zakonima država članica, prekršilo načelo demokracije;
10. uviđa da mogu postojati proturječna stajališta o nadređenosti prava, kao što je vidljivo iz poljske presude; smatra kako je moguće da ti sukobi ostanu de facto nerješivi ako stranke ustraju u tvrdnji da one imaju premoć bez obzira na granice svojeg demokratskog legitimiteta i ograničenja njihovih ovlasti kako su utvrđene Ugovorima,

kao što to pokazuje izjava predsjednice Komisije u odgovoru na navedenu presudu; podsjeća na to da su pravni teoretičari i filozofi poput G. W. F. Hegela priznali da pravne sukobe između međunarodnih subjekata nije uvijek moguće riješiti uz pomoć prava već samo afirmacijom suverenih prava država;

11. smatra da je pogrešno ustrajanje Unije na nadređenosti njezina prava izraz njezine političke volje da prisvajanjem potpunog suvereniteta od EU-a učini naddržavu; izražava zabrinutost zbog težnje da se Unija pretvori u naddržavu s hijerarhijskom nadređenošću Unije u odnosu na države članice; podsjeća na to da je Unija u više navrata imala slična nastojanja; izražava ozbiljnu zabrinutost zbog takvog neprekidnog uplitanja u područja nadležnosti država članica;
12. ističe kako ne postoji demokratska potpora za EU kao naddržavu; podsjeća na to da je biračko tijelo u nizu država članica odbilo izmjene Ugovora, kao i Ustavni ugovor EU-a; smatra da rezultati tih referendumu jasno upućuju na kontinuirani izostanak potpore za suverene i vrhovne Sjedinjene Europske Države; predlaže da bi države članice EU-a u svakom trenutku mogle, ako to žele, održati nacionalne referendume o tome bi li njihovi građani više voljeli da se EU transformira u suverenu naddržavu; primjećuje s dozom čuđenja da demokratski procesi nisu preferirani alat ni jednog od zagovaratelja EU-a kao naddržave;
13. upozorava Uniju da su njezini pokušaji stvaranja naddržave EU-a putem sudstva ili na bilo koja druga „stražnja vrata” duboko nedemokratski i da će dovesti do potencijalno teških negativnih posljedica te pritom ugroziti trajno prijateljstvo i suradnju među europskim narodima; protivi se svakom takvom nedemokratskom koraku prema naddržavi EU-a ili bilo kakvom drugom dalnjem narušavanju suvereniteta država članica;
14. podsjeća EU na to da se dodjela ovlasti može povući u bilo kojem trenutku jer EU postoji samo zbog država članica, a ne unatoč njima; podsjeća na demokratsko načelo da su države članice suverene jer imaju ovlasti koje su im dodijelili njihovi građani; ponavlja da su države članice suverene, a ne EU;
15. nalaže svojem predsjedniku da ovu Rezoluciju proslijedi Komisiji te vladama i parlamentima država članica.